

Eduskunta, sivistysvaliokunta
siv@eduskunta.fi
Lausuntopyyntö 7.1.2021

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Viite: HE 245/2020 vp

Sivistystyönantajien lausunto esityksestä tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Sivistystyönantajat ry (myöhemmin Sivista) kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnan sivistysvaliokunnalle.

Sivistystyönantajat ry:n ehdotukset kootusti:

- **Hallituksen esitystä on täsmennettävä vaikutusten arviointien osalta erityisesti koskien ei-kunnallisia koulutuksen järjestäjiä.**
- **Rajoitusvaltuudet on kirjoitettava tarkkarajaisesti ja niiden soveltamiskynnyksen on oltava korkealla.**

Yleisesti

Sivistan mukaan hallituksen esitys tartuntalain muuttamiseksi on tarkoituksenmukainen, mutta esityksen perustelut ja vaikutusten arviointi ovat osittain vielä epäselviä ja tarvitsevat selkiyttämistä. Pidämme hyvänä esitystä vahvistaa paikallisten ja alueellisten viranomaisten mahdollisuuksia toimia koronaviruksen leviämisen estämiseksi.

Hallituksen esityksessä tunnistetaan hyvin myös eri koulutusasteiden väliset erot. Korkeakoulutuksen osalta esimerkiksi kampuksilla toimii useita eri tahoja, jotka vastaavat omista tiloistaan. Korkeakoulutus poikkeaa myös perusopetuksesta ja varhaiskasvatuksesta sekä osin toisesta asteesta siinä, että opiskelijat ovat täysi-ikäisiä ja heillä eri tavalla vastuuta esimerkiksi käsihygieniasta ja turvavälien noudattamisesta.

Sivista toivoo tarkennusta hallituksen esitykseen siltä osin, miten kukin toimija voi varmistaa velvoitteiden täyttämisen käytännössä. Esitys sisältää

esimerkkejä siitä, miten kontakteja voidaan minimoida esimerkiksi ruokailujen ja välituntien porrastamisella tai lapsiryhmien erillään pitämisellä. Nämä esimerkit ovat ylimalkaisesti annettuja ja niiden käytännön toteutus voi olla haastavaa.

Nyt tartuntatautilakiin esitetty § 58 C antaa viranomaisille mahdollisuuden edellyttää toimenpiteitä hygieniakäytänteisiin, tilojen ja pintojen puhdistamiseen sekä riittävien etäisyyksien ylläpitämiseen. Sivista huomauttaa, että opetuksen järjestäjät ovat jo keväästä 2020 saakka noudattaneet poikkeusjärjestelyitä lähiopetuksen osalta paikalliset olosuhteet huomioiden ja näin on estetty suuret altistumiset. Hygieniakäytännöt, tehostettu siivous ja turvavälit on otettu käyttöön.

Näistä kokemuksista ja toimintatavoista on pystytty oppimaan ja omaksumaan hyviä käytänteitä. Kouluissa ja oppilaitoksissa on paras arkitieto siitä, mikä on toiminut ja mikä ei. Hyviä käytänteitä tulee levittää muiden tietoisuuteen ja ottaa laajemmin käyttöön. Sivista kuitenkin korostaa, että samaan aikaan viranomaisten tulkintojen ja standardien tulee olla mahdollisimman johdonmukaisia, jotta tarpeettomilta tulkintaongelmilta vältytään.

Velvoitteet ja niihin liitetyt sanktiot

Esityksessä todetaan (s. 104–105), että ennen määräyksiä ja pakkokeinoja toimijan täytyy hyvän hallinnon periaatteiden ja hallintolain mukaisesti ohjeiden ja opastuksen kautta avustaa täyttämään päätöksessä todetun velvoitteen. Jollei viranomaisen ohjeistus ja kehoitus toimia tietyllä tavalla olisi riittävää, viranomainen voisi toteuttamassaan valvonnassa antaa yksilöidyn määräyksen toimijalle. Sivista katsoo, että rajoitusvaltuuksien täytyy olla kirjoitettu tarkkarajaisesti ja niiden soveltamiskynnyksen on oltava korkealla.

Esityksen perustelut ja vaikutusten arviointi

Sivista muistuttaa, että opetusta ja varhaiskasvatusta järjestävät myös muut toimijat kuin kunnat. Esimerkiksi perusopetuksen järjestäjistä 4 % on ei-kunnallisia.

Yksityisten opetuksen ja koulutuksen järjestäjien asema on otettava perusteluissa ja vaikutusarvioinnissa laajasti huomioon. Koronavirus on iskenyt voimakkaasti koko sivistystoimialan talouden lisäksi myös kulttuuriin ja liikuntaan. Hallituksen esityksen vaikutusarviointeja ei olekaan kaikilta osin tehty riittävän kattavasti, eikä toteuttamisvaihtoehtoja tarkasteltu tarpeeksi laajasti. Tämä koskee vaikutuksia mm. perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen ei-kunnallisiin toimijoihin.

On huomattava, että esityksen toteutuksella voi olla radikaaleja vaikutuksia esimerkiksi eri järjestäjien talouteen. Koska osaa säännöksistä sovellettaisiin myös yksityisiin opetuksen järjestäjiin, esityksessä tulisi tarkastella myös sitä, miten toimenpiteistä aiheutuvat taloudelliset menetykset kompensoidaan.

Sivista esittää, että hallituksen esityksen yhteydessä säädettäisiin myös mekanismista, jolla mahdolliset taloudellista vahingot voidaan korvata.

Helsingissä 11.1.2021,

Sivistystyönantajat ry

Johtaja
Laura Rissanen
041 540 4505

Elinkeinopoliittinen asiantuntija
Jussi-Pekka Rode
040 168 6836